

Elaija - Nke Mbụ

Mbụ na Ikpeazụ

Jeff Pippenger

2023-07-31

Nkwupụta mmechi nke Agba Ochie na-ewepụta nkwa banyere onye-amụma Elaija ipụta na ozi tupu ụbọchị ukwu ahụ, nke dị egwu, nke Onyenwe anyị.

Lee, aga m ezitere unu Ilaia onye-amụma tupu ọbịbịa ụbọchị ukwu ahụ nke dị egwu nke Onyenwe anyị: O ga-eme ka obi ndị nna laghachikwute ụmụ ha, mee ka obi ụmụ laghachikwutekwa nna ha, ka m ghara ibia tie ụwa ihe ọnụ. Malakai 4:5, 6.

Akwụkwọ Nsọ doro anya na “ụbọchị ukwu ahụ na nke dị egwu nke Onyenwe anyị” ma ọ bu “onbubụ ọnụ” nke Chineke ji “eti ụwa ihe” ka e gosikwara n’uzọ ihe atụ dika “ihe otiti asaa ikpeazụ ahụ” ma ọ bu “iwe Chineke” n’akwụkwọ Mkpughe. Isi nke iri na ise nke Mkpughe na-ewebata ọnọdụ amụma nke na-eduga n’iwusa ihe otiti asaa ikpeazụ ukwu ahụ na nke dị egwu nke isi nke iri na isii.

M wee hụkwara ihe iriba ama ọzọ n’eluigwe, nke dị ukwu ma dị ebube, ndị mmụọ ozi asaa na-enwe ọrịa otiti asaa ikpeazụ; n’ihi na n’ime ha ka e mezuru iwe Chineke.

M hụkwara dị ka a ga-asị na e nwere oké osimiri iko a gwakọtara na ọkụ: ndị ahụ meriri anụ ọhịa ahụ, na oyiya ya, na akara ya, na ọnụ ọgụgụ aha ya, na-eguzo n’elu oké osimiri iko ahụ, na-ejide ụbọ akwara nke Chineke. Ha na-abụkwa abụ Mozis, ohu Chineke, na abụ Nwa Aturu ahụ, na-asị, Ọrụ gi dị ukwu, dika itunanya, Onyenwe Chineke Puru Ime Ihe Niile; ụzọ gi ziri ezi, burukwa eziokwu, gi Eze nke ndị nsọ. Ọnye na-agaghị atụ gi egwu, O Onyenwe anyị, ma nye aha gi otuto? n’ihi na naanị gi bụ onye dị nsọ: n’ihi na mba niile ga-abia fee ofufe n’ihu gi; n’ihi na e meela ka ikpe gi pụta ihè.

Ma mgbe nke ahụ gasiri, elere m anya, ma, lee, e meghere n’eluigwe ụlọ nsọ nke ụlọikwu nke akaebe ahụ: Mmụọ-ozi asaa ahụ wee si n’ụlọ nsọ ahụ pụta, ndị nwere ihe otiti asaa ahụ, yi uwe ọcha dị ọcha ma dị ọcha nke oma, e werekwa eriri ọlaedo kee ha n’obi ha. Otu n’ime ihe anọ ndị ndụ ahụ wee nye mmụọ-ozi asaa ahụ iko ọlaedo asaa juputara n’ọnuma Chineke, onye ndị ruo mgbe ebighi ebi ebighi ebi. Ụlọ nsọ ahụ wee juputa n’anwuru ọkụ sitere n’ebube Chineke na n’ike Ya; ọ dighikwa onye puru ibanye n’ụlọ nsọ ahụ, ruo mgbe e mezuru ihe otiti asaa nke mmụọ-ozi asaa ahụ. Mkpughe 15:1–8.

Ihe kpatara e ji kwuo na “ọ dighi onye ọbula puru ibanye n’ụlọ nsọ ahụ, rue mgbe ọrịa asaa nke ndị mmụọ-ozi asaa ahụ mezuru” bụ na ohere iji nweta nzoputa na-emechi mgbe e juputara ụlọ nsọ ahụ n’anwuru ọkụ n’isi nke iri na ise. Oge nnwale e nyere mmadụ niile ka ha chegharia ma chọta nzoputa na-agwu mgbe ahụ. Mgbe a rutere n’oge ahụ, “ụbọchị ukwu ahụ na nke dị egwu nke Onyenwe anyị” nke Jón kporo “ọrịa ikpeazụ asaa” ka a na-awusa tupu Ọbịbịa Nke Abụọ nke Kraịst. Malakai kporo ụbọchị ahụ “nke dị egwu,” Aizaya akowakwara ya dị ka “ọrụ ijuanya” nke Chineke.

N’ihi na Onyenwe anyị ga-ebili dika n’ugwu Perazim, ọ ga-ewe iwe dika n’ndagwurugwu Gibeon, ka o wee ruo ọrụ ya, ọrụ ya dī ịtụnanya; meekwa ka omume ya pụta, omume ya dī ịtụnanya. Ugbu a, ya mere, unu abụla ndị na-akwa emo, ka e wee ghara ime ka agbụ unu sie ike: n’ihi na anụwo m n’aka Onyenwe anyị Chineke nke usuu ndị agha banyere mbibi, nke e kpebisiri ike n’elu ụwa dum. Aizaya 28:21, 22.

N’agbanyeghi na “ọrụ dī ịtụnanya” nke Chineke na-agụnye “ụwa nile,” Mkpughe sitere n’ike mmuo nsọ doro anya na iwusa ihe otiti ndi ahụ metutara nnupuisi nke otu mba.

“Mba ozo nke mba dī iche iche ga-agbaso ihe atụ nke United States. O bu ezie na o na-ebute ụzo, ma otu nsogbu ahụ ga-adakwasị ndi anyi no n’akuku niile nke ụwa.” Testimonies, volume 6, 395.

“Mgbe America, ala nke nnwere onwe okpukpe, ga-ejikota onwe ya na Ochiichi Pope n’imanye akonuche na imanye mmadu isopuru sabbath ụgha ahụ, a ga-eduba ndi mmadu nke mba niile n’elu ụwa ka ha soro ihe atụ ya.” Testimonies, volume 6, 18.

Mba niile ga-eju iko nke oge ule ha, ma “ikpe Chineke” ndi Nwanyi White kporo “mbibi mba”, “oge ikpe mbibi Chineke” dī ka o kpokwara akuko ihe mere eme ahụ nke na-amalite n’iwu Sunday na United States, abughi oria asaa ikpezu ahụ.

“Oge na-abia mgbe a ga-eme ka iwu Chineke ghara idi ire n’ala anyi n’uzo puru iche. Ndi ochichi nke mba anyi ga-eji iwu ndi omeiwu manye iwu ubochi Sode, ma si otu a wetara ndi Chineke n’ihe ize ndu di ukwu. Mgbe mba anyi, n’ulo nzuko omeiwu ya, ga-eme iwu iji kee ako na uche nke mmadu agbu n’ihe gbasara ohere ofufe okpukpe ha, na-amanye idebe ubochi Sode, ma na-ebute ike mmegbu imegide ndi na-edebe ubochi izu ike nke ubochi nke asaa, mgbe ahụ a ga-eme ka iwu Chineke ghara idi ire n’ala anyi n’echiche na nzube nile; ma ndapu n’ezi ofufe nke mba ga-esochi mbibi nke mba.” Review and Herald, December 18, 1888.

Ikpe Chineke, nke Sista White korara di ka “mbibi mba,” na-amalite n’iwu Sode nke mba ma na-akara mmalite nke “oru ijuanya” Chineke; o bu ezie na, n’uzo ka kpomkwem, oru ijuanya Chineke bu oria asaa ikpezu ahụ. A na-ahụ ihe oyiya zuru ezu kari banyere oru ijuanya Chineke mgbe a gbakwunyere ntọhapu si n’Ijpt n’ahiri ikpe mmezu Chineke. Ori ndi Ijpt, o bu ezie na ha di iri n’onuogugu, kewara ekewa. E mere ka ato mbu di iche na asaa ikpezu. N’otu a, ntọhapu si n’Ijpt na-akowa oge a na-anochi anya ya site n’oria ato mbu ahụ, nke na-amalite na mbibi mba nke United States, ma na-aga n’ihu ruo mgbe Michael ga-ebili, oge amara mmadu emechie.

“A ga-abiakwasị ndi na-achọ imegide ma bibie ndi Ya ikpe Chineke. Ogologo ntachi-obi Ya n’ebe ndi ajo omume no na-eme ka ndi mmadu nwee obi ike n’ime njehie ha, ma ntaramahuhu ha, n’agbanyeghi nke ahụ, bu ihe doro anya nakwa ihe di egwu n’ihi na a gbuola ya oge ogologo. ‘Onyenwe anyi ga-ebili di ka n’Ugwu Perazim, O ga-ewe iwe di ka n’ndagwurugwu Gibeon, ka O wee ruo oru Ya, oru Ya puru iche; meekwa ka omume Ya ruo n’isi, omume Ya puru iche.’ Aisaja 28:21. N’ebe Chineke anyi ebere juputara, ime ihe ntaramahuhu bu omume puru iche. ‘Di ka m di ndu, ka Onyenwe anyi Chineke kwuru, enweghi m obi utu n’onu onye ajo omume.’ Iziekiel 33:11. Onyenwe anyi bu ‘onye ebere na onye amara, onye ogologo ntachi-obi, juputara n’idi mma na eziokwu, ... na-agbaghara ajo omume na njehie na mmehie.’

Ma n'agbanyeghi nke ahụ, O 'gaghị agụ onye ikpe mara n'efu ma ọlị.' 'Onyenwe anyị adighi ewe iwe oso oso, O dikwa ukwu n'ike, o gaghikwa agụ onye ajọ omume n'efu ma ọlị.' Opuwu 34:6, 7; Nahum 1:3. Site n'ihe ndi di egwu n'ezi omume, O ga-egosi na ikike nke iwu Ya e zopjara n'ala ziri ezi. A puru itu idi njo nke ikwughachi onye mmebi-iwu na-echere site n'otu Onyenwe anyi si egbu oge imezu ikpe ziri ezi. Mba ahụ nke O na-atachi obi ogologo oge, nke O na-agaghị eti ruo mgbe o mejuru oke ajọ omume ya n'akwukwo Chineke, ga-emesia nuo iko onuma ahụ nke na-enweghi ngwakota ebere o bula."

"Mgbe Kraist kwusiri iriochitere mmadu n'ebe nsọ ahụ, a ga-awusa iwe ahụ na-enweghi ngwakota nke e yi egwu megide ndi na-efe anu ohia ahụ na oyiyi ya ma na-anata akara ya (Mkpughe 14:9, 10). Ihe otiti ndi dakwasiri Ijpt mgbe Chineke na-achọ izoputa Izrel yiri, n'agwa ha, ikpe ndi ahụ ka njo ma sara mbara kari, nke ga-adakwasị uwa tupu nzoputa ikpeazu nke ndi Chineke. Onye na-ekpughe ihe omimi ahụ na-ekwu, mgbe o na-akowa ihe otiti ndi ahụ di egwu: 'Onya ojo na nke na-eweta ahuhu dakwasiri ndi mmadu bu ndi nwere akara anu ohia ahụ, na ndi na-efe oyiyi ya.' Oké osimiri ahụ 'ghoro ka obara nke onye nwuru anwu: mkpuruobi o bula di ndu n'ime oké osimiri ahụ wee nwuo.' Ma 'osimiri na isi iyi nke mmiri ... ghoro obara.' N'agbanyeghi na mkpagbu ndi a di egwu, ikpe ziri ezi nke Chineke ka egosiri n'uju. Muo-ozu Chineke na-ekwuputa, si: 'I bu onye ezi omume, O Onyenwe anyi, ... n'ih na I kpeela ikpe otu a. N'ih na ha awupwo obara nke ndi nsọ na ndi amuma, I wee nye ha obara ka ha nuo; n'ih na ha ruru ya eru.' Mkpughe 16:2-6. Site n'ima ndi Chineke ikpe onwu, ha ebubatala n'ezie ikpe omuma nke obara ha, di ka a ga-asị na e ji aka ha wusa ya. N'otu aka ahụ Kraist kwuru na ndi Juu nke oge Ya nwere ikpe omuma nke obara niile nke ndi nsọ nke a wusara kemgbe ubochi Ebel; n'ih na ha nwere otu mmuo ahụ, ha nokwa na-achọ iru otu oru ahụ ndi ogbu amuma ahụ ruu."

"N'ih otiti-nta ahụ nke na-eso, e nyere anyanwu ike 'iji oku suwa mmadu oku. E wee suwa mmadu oku nke ukwu.' Amaoku nke 8, 9. Ndi amuma si otu a kwaa onodu uwa n'oge egwu a: 'Ala na-eru uju; ... n'ih na owuwe ihe ubi nke ubi ala alala n'iyi.... Osi niile nke ubi akponwuo: n'ih na onu akponwula site n'ebe umu mmadu no.' 'Mkpuru rere ure n'okpuru ukwu ala ha, a togboro ebe nchekwa nri n'efu.... Lee ka anumanu si asu ude! igwe ehi no na mgbagwoju anya, n'ih na ha enweghi ebe ita nri.... Iyi mmiri akponwuo, oku eripiakwara ebe ita nri nke ozara.' 'Abu nile nke ulo nsọ ga-abu mkpu akwa n'ubochi ahụ, ka Onyenweanyi Jehova kwuru: a ga-enwe otutu ozu n'ebe niile; ha ga-atupu ha n'ez n'igbachi nkiti.' Joel 1:10-12, 17-20; Amos 8:3.

"Orja ndi a abughi nke zuru uwa onu, ma o bughị ya, a ga-ebipu ndi bi n'uwa kpmkpm. Ma ha ga-abu ntaramahuhu kachasi di egwu nke ndi mmadu maara kemgbe uwa. Ikpe nile e mere n'ahu mmadu, tupu mmechi nke oge amara, ejikotala na ebere. Obara Kraist nke na-ario ario echebewo onye mmehie ka o ghara inweta oke zuru ezu nke ikpe omuma ya; ma n'ikpe ikpe ikpeazu, a na-awusa onuma na-enweghi ngwakota ebere."

"N'ubochi ahụ, igwe mmadu ga-achọ ebe mgbaba nke ebere Chineke, nke ha leliri anya ogologo oge. 'Lee, ubochi na-abia, ka Onyenwe anyi Jehova kwuru, nke m ga-eziga unwu n'ala ahụ; o bughị unwu nri, ma o bu akpisi ikpo nku n'ih mmiri, kama n'inu okwu nke Onyenwe anyi: ha ga-awagharkwa site n'osimiri ruo n'osimiri, sitekwa n'ugwu ruo obuna

n'owuwa anyanwu, ha ga-agba ebe a na ebe ahụ icho okwu nke Onyenwe anyi, ma ha agaghị ahụ ya.' Emos 8:11, 12." The Great Controversy, 627–629.

N'akukụ okwu gara aga e kwuru, "Mba nke O na-atachi obi ogologo oge, nke O gaghikwa eti ihe ruo mgbe o mejuputara okè mmehie ajoy omume ya n'akwukwo ndeko Chineke, ga-emecha nuo iko onuma ahụ nke na-enweghi ebere e jikotara n'ime ya." O dekwara n'otu paragraf ahụ, "The otiti ndi bjara n'elu Ijpt mgbe Chineke no n'izoputa Izrel yiri n'udi ha ikpe ndi ahụ ka njo ma sara mbara kari, ndi ga-adakwasị uwa tupu mgbaputa ikpezụ nke ndi nke Chineke." Mba ahụ (United States) nke na-emeju "okè mmehie ajoy omume" ga-ata ahuhu site n'ihe otiti ndi yiri otiti iri ahụ di n'Ijpt.

E kewara ihe otiti ndi Ijpt uzo n'ime oge abuo. Ihe otiti ato mbu dakwasiri mmadu niile, ma ihe otiti asaa ikpezụ dakwasiri naani ndi Ijpt.

M'agaputakwa n'ubochi ahụ ala Goshen, nke ndi m bi n'ime ya, ka igwe ijji ghara idi n'ebe ahụ; ka i wee mara na abụ m Jehova n'etiti uwa. Opupu 8:22.

Ihe otiti ato mbu n'Ijpt dara n'ebe niile, ma Goshen, ebe ndi Hibru bi, anataghi otiti asaa ikpezụ nke Ijpt. United States bu mba nke na-eju iko ajoy omume ya n'iwu Uka nke Sonde. N'oge ahụ, ndapu n'ezi okwukwe nke mba na-esochi ya site n'ila n'iyi nke mba, ma ikpe ndi ahụ na-eweta ila n'iyi nke mba ka agwakotara na ebere ruo mgbe Maikele ga-ebili, ma oge amara emechie maka mmadu nile. N'iwu Uka nke Sonde na United States, otutu n'ime ndi ugbo a na-ekwuputa na ha bu ndi na-edebe Sabbath ga-akpo isi ala n'ihu ndi ochichi di, ma nabata akara nke anu ohia ahụ. N'oge ahụ, okwu gbasara iwu Uka nke Sonde na-agho ule ime mmuo nye ndi noworo n'ezị Adventism. Site n'iwu Uka nke Sonde na United States ruo mgbe Maikele ga-ebili bu nnukwu nchikota nke ndi oru elekere nke iri na otu, ma emechiela uzo ahụ n'ebe ndi a na-aju ajuju n'ihì ihè nke Sabbath nke ubochi nke asaa tupu iwu Uka nke Sonde.

"Ka ubochi na-aga n'ihu, o na-aputawanye ihè na ikpe Chineke di n'uwa. N'oku na idei mmiri na ala oma jijiji ka O na-adọ ndi bi n'uwa a aka ná ntị banyere obibia Ya nke di nso. Oge ahụ na-abjari nso mgbe nnukwu nsogbu ahụ n'akuko ihe mere eme nke uwa ga-abia, mgbe a ga-eleghari anya n'ihe omume o bua n'ochichi Chineke site n'uche na mmasi siri ike na ujo a na-apughị ikwuputa. N'usoro na-eso ngwa ngwa ka ikpe Chineke ga-esochi ibe ha—oku na idei mmiri na ala oma jijiji, tinyere agha na iwufu obara."

"O di m ka a si na ndi mmadu ga-ama oge nleta ha! E nwere otutu ndi na-anubeghi eziokwu nke nnwale maka oge a. E nwekwara otutu ndi Mmuo nke Chineke na-alusi ike n'ime ha. Oge ikpe mbibi nke Chineke bu oge ebere nye ndi na-enwetabeghi ohere imuta ihe bu eziokwu. Nwayo ka Onyenwe anyi ga-elekota ha. Obi ebere Ya emetwo Ya n'obi; aka Ya ka agbatikwara iji zoputa, ebe a mechiri uzo n'ihu ndi na-achoghi ibanye."

"A na-egosi ebere Chineke n'ogologo ntachi obi Ya. O na-egbochi ikpe Ya, na-echere ka e kwusaa ozi ido aka ná ntị ahụ n'ebe mmadu niile no. O, ma o buru na ndi anyi ga-enwe mmetuta, dika ha kwesikwara inwe, banyere ibu oru nke diri n'elu ha ime ka ozi ikpezụ nke ebere ruo uwa, lee oru di itunanya a ga-aru!" Testimonies, volume 9, 97.

N’akukū edere gara aga, ọ kọwara na “oge ikpe mbibi nke Chineke bụ oge ebere nye ndị na-enwetabeghị ohere imụta ihe bụ eziokwu.” N’akukū edere sochirinụ, ọ kpọrọ oge ahụ “oge nsogbu.”

“Ahurū m na ụbọchị izu ike dị nsọ dij, ọ ga-adịkwa, burū mgbidi nkewa n’etiti ezi Izrel nke Chineke na ndị na-ekweghị ekwe; nakwa na ụbọchị izu ike ahụ bụ nnukwu okwu ahụ, nke ga-eme ka obi ndị nsọ Chineke hurū n’anya, ndị na-eche nche, dirị n’otu. Ma ọ burū na mmadụ ekwere, debe ụbọchị izu ike, nata ngozi na-eso ya, ma mesia hapu ya, mebiekwa iwu nsọ ahụ, ha ga-emechi onu ụzọ ámá nke Obodo Nsọ megide onwe ha, n’ezie dika o doro anya na e nwere Chineke na-achị n’eluigwe n’elu. Ahurū m na Chineke nwere umu, ndị na-adighi ahụ ma na-edebe ụbọchị izu ike. Ha ajubeghi ihè ahụ banyere ya. Ma ná mmalite oge nsogbu ahụ, e juputara anyi na Mmuo Nso ka anyi na-apu kwusaa ụbọchị izu ike n’uzo zuru ezu kari. Nke a kpasuru uka ahụ, na ndi Adventist aha naani, iwe, n’ihi na ha enweghi ike igonahu eziokwu nke ụbọchị izu ike ahụ. N’oge a, ndi Chineke hooro niile huru nke oma na anyi nwere eziokwu ahụ, ha wee puta ma nagide mkpagbu ahụ onu na anyi.” A Word to the Little Flock, 18, 19.

N’agbanyeghi na e gbanwere ya ntakiri, a ka na-ahụ otu amaokwu ahụ e hotara ugbo a n’akwukwo Early Writings. N’akwukwo ahụ, ọ tinyere nkowa banyere okwu ya gbasara “oge nsogbu.” A Word to the Little Flock bụ akwukwo e biputara mbu nke ndi Millerite kwesiri ntukwasị obi ahụ nwere nkuda mmuo mgbe nnukwu mmechuihu nke Oktoba 22, 1844 gasiri, ma otutu iri afọ ka e mesiri, mgbe ndi nchikota ji akuku ufodu nke obere akwukwo ahụ tinye n’akwukwo Early Writings, ha mere ka o doo anya na “oge nsogbu” ahụ e kwuru maka ya abughi oria ikpeazu asaa ahụ, n’ihi na mgbe a na-awusa oria ikpeazu asaa ahụ, e nweghi ebere obula e jikotara ya na ikpe ndi ahụ.

“1. N’akwukwo nke 33 e nyere ihe ndi a: ‘Ahurū m na ụbọchị izu ike dij nsọ dij, ma ga-abukwa, mgbidi nkewa dij n’etiti ezi Izrel nke Chineke na ndi na-ekweghi ekwe; nakwa na ụbọchị izu ike ahụ bụ ajuju ukwu iji jikota obi ndi nsọ Chineke ọ huru n’anya, ndi na-eche nche. Ahurū m na Chineke nwere umu Ya ndi na-adighi ahụ ma na-edebe ụbọchị izu ike ahụ. Ha ajubeghi ihè banyere ya. Ma ná mmalite oge nsogbu ahụ, e juputara anyi na Mmuo Nso ka anyi na-aputa ma na-ekwusa ụbọchị izu ike ahụ n’uju kari.’”

“E nyere ohu a n’afọ 1847 mgbe ọ bu naani mmadu ole na ole n’ime umunna Advent ka na-edebe Ụbọchị Izuike, ma n’ime ndi a, ọ bukwa naani mmadu ole na ole ka chere na idebe ya di oke mkpa iji doputa akara nkewa n’etiti ndi nke Chineke na ndi na-ekweghi ekwe. Ugbo a, mmezu nke ohu ahụ amalitela ihu anya. ‘Mbidio nke oge nsogbu ahụ,’ a kpoturū aha ebe a, anaghi ezo aka n’oge oria ndi ahụ ga-amalite iwusa, kama ọ na-ezo aka n’oge di mkpirikpi tupu a wusa ha, mgbe Kraist no n’ebe nsọ. N’oge ahụ, ka oru nzoputa na-eru ngwucha, nsogbu ga na-abia n’uwa, mba di iche iche ga-ewekwa iwe, ma a ga-egbochi ha ka ha ghara igbochi oru nke mmuo-ozu nke ato. N’oge ahụ ka ‘mmiri ozuzo nke ikpeazu,’ ma ọ bu ume ohuru sitere n’ihu Onyenwe anyi, ga-abia, iji nye ike nye olu ukwu nke mmuo-ozu nke ato, ma kwadebe ndi nsọ ka ha guzosie ike n’oge a ga-awusa oria asaa ikpeazu ahụ.” Early Writings, 85.

N’iwu Sonda n’United States, ndapu mba n’ezi okwukwe ga-esote mbibi mba. N’iwu Sonda ahụ, Adventism n’United States ga-ekewa n’otu abuo; otu ga-anata akara nke anu ohia ahụ, nke ozokwa

akara-nsọ nke Chineke. Mbibi mba nke United States ka e ji ọrịa atọ mbụ nke Ijpt nọchie anya. Ikpe ndị ahụ na-aga n'ihu ruo ngwụcha oge amara e nyere mmadụ; mgbe ahụ ka a ga-awusa ọrịa asaa ikpeazu ndị ahụ na-enweghị ngwakọta ebere.

Isi ihe m na-ekwu abụghị nke ukwu banyere akụkọ amụma nke Ijpt, kama ọ bụ banyere eziokwu ahụ bụ na Ellen White na-akọwa Ijpt dika akara nke mba ahụ nke na-amanye ụwa niile inata akara nke anụ ọhịa ahụ; n'ime ime nke a, ọ na-eji mbido gosi ọgwụgwụ, nke bụ akara amụma nke Jisọs dika Alfa na Omega. N'akụkọ Ọpupu ahụ, mgbe Onyenwe anyị na-abanye n'ogbugba ndụ ya na Izrel oge ochie, Ọ na-ewebata Onwe Ya site n'aha ọhụrụ.

Mgbe ahụ, Onyenwe anyị siri Mosis, Ugbu a ka ị ga-ahụ ihe M ga-eme Fero; n'ihia na site n'aka di ike ka ọ ga-ahapụ ha ka ha laa, sitekwa n'aka di ike ka ọ ga-achupu ha n'ala ya.

Chineke gwara Mosis okwu, si ya, Abụ m ONYENWEANYI: Ewe me ka m pụta ihè nye Abraham, nye Aizik, na nye Jekob, n'aha Chineke Pụrụ Ime Ihe Niile, ma site n'aha m JEHOVAH, amaghị m onwe m nye ha.

Emewokwaaram ọgbugba-ndụ m na ha, inye ha ala Kenean, ala ije-ọbia ha, ebe ha bụ ndi mba ọzọ. Anụkwala m isụ ude nke umu Izrel, ndi Ijpt na-eme ka ha buru ohu; echetakwala m ọgbugba-ndu m. Ya mere, gwa umu Izrel, Asi m bu Jehova, aga m eweputa unu n'okpuru ibu di arọ nke ndi Ijpt, aga m azoputa unu n'ohu ha, aga m agbaputa unu site n'aka m agbatiri agbati, na site n'ikpe di ukwu: Aga m akporo unu ka unu buru ndi nke m, m ga-abukwa Chineke unu: unu ga-amakwa na o bu m bu Jehova Chineke unu, onye na-eweputa unu n'okpuru ibu di arọ nke ndi Ijpt. Aga m ebubatakwa unu n'ala ahụ, nke m jiri nuo iyi inye Abraham, Aizik, na Jekob; aga m enyekwa unu ya ka o buru ihe-nketa: Abụ m Jehova.

Mosis gwakwara umu Izrel otu a: ma ha egeghi Mosis nti n'ihia nkuda mmuo, na n'ihia ohu siri ike. Ọpupu 6:1-9.

N'ebe a Onyenwe anyi na-akowa Mosis dika onye nnochiteanya nke ọgbugba ndu Ya, dika Jekob, Aizik, na Ebreham dikwara. Ruo n'oge akuko Mosis, aha JEHOVAH amabeghi Ebreham na umu ya, ma n'akuko banyere imeghari ọgbugba ndu Ebreham, mgbe a ga-anaputa ndi Hibru n'ibu ohu n'Ijpt, Onyenwe anyi na-eweta mkpughe ọhuru banyere agwa Ya, n'ihia na aha na-anochi anya agwa n'uzo amuma. Mgbe Ebram batara n'ogbugba ndu ya na Onyenwe anyi, Onyenwe anyi gbanwere aha ya buru Ebreham. N'mmalite amuma banyere ibu ohu n'Ijpt, a gbanwere aha onye nnochiteanya mmadu nke ọgbugba ndu ahụ, ma na njedebe amuma ahụ Chineke weputara aha ọhuru banyere Onwe Ya.

Abram banyere n'ogbugba-ndu na isi nke iri na ise, ebe ahukwa ka e gosiputara amuma banyere ino n'ohu n'Ijpt ruo nari afọ anọ. N'isi nke iri na asaa, e nyere Abram emume ibi ugwu, a gbanwekwara aha ya na nke Sera.

Afọ nari anọ ka e mesiri, e weliri Mosis ka o mezuo amuma Abraham nke afọ nari anọ. Abraham, Aizik, Jekob na Mosis niile na-anochi anya puku mmadu nari na iri anọ na anọ ahụ bu ndi na-abanye n'ogbugba ndu ha na Onyenwe anyi n'ubochi ikpeazu.

“N’ubochi ikpeazu nke akuko ihe mere eme nke uwa a, a ga-eme ka ogbugba ndu Chineke na ndi Ya na-edebe iwu Ya di oheru ozo.” Review and Herald, February 26, 1914.

Nkewa nke ndi na-edebe ubochi Izuike bu ndi na-anabata akara nke anu ohia na ndi na-edebe ubochi Izuike bu ndi na-anata akara-oru nke Chineke na-emezu n’oge iwu Uka. A na-anochi anya nkewa a n’ilu umu agboghoro iri ahụ.

“Ilu nke umu agboghoro iri nke Matiu 25 na-egosikwa ahumahu nke ndi Adventist.” The Great Controversy, 393.

“A na-ezokari m ilu ahụ banyere umu agboghoro iri na-amaghi nwoke, ise n’ime ha bu ndi amamihe, ma ise bu ndi nzuzu. E mezuwo ilu a ma a ga-emekwa ya ruo n’akuko o bu la nke mkpuruedemede ya, n’ihi na o nwere ngwa puru iche n’oge a, ma, di ka ozi nke mmuo ozi nke ato, e mezuwo ya ma o ga-anogide buru eziokwu di ugbo a ruo n’ogwugwu oge.” Review and Herald, August 19, 1890.

E mezuru ilu ahụ n’ubochi Oktoba 22, 1844, mgbe e kewara ndi amamihe na ndi nzuzu n’ime umu agboghoro na-amaghi nwoke nke akuko ihe mere eme ndi Millerite. Mbido Adventism na-anochi anya njedebe Adventism, ma nkewa ahụ nke di na njedebe bu mmezu nke ilu umu agboghoro iri na-amaghi nwoke, nkewa ahụ nke dikwa na njedebe ka iwu Sonde na-ebute.

“Ozokwa, ilu ndi a na-akuzi na agaghi enwe oge amara o bu la mgbe ikpe gasiri. Mgbe aru oru nke ozoma ga-emezu, nkewa n’etiti ndi oma na ndi ojoo na-esote ozugbo, a na-eme ka akara aka nke ogbo nke o bu la guzoro ruo mgbe ebighi ebi.” Christ’s Object Lessons, 123.

Ilu ndi na-amaghi nwoke iri ahụ na-egosi na o bu ndi na-amaghi nwoke nwere amamihe nke Adventism ka na-anata akara nke Chineke, ma ndi na-amaghi nwoke ndi nzuzu nke Adventism ka na-anata akara anu ohia ahụ n’oge iwu ubochi Sonde na United States. A na-anochitekwa ndi na-amaghi nwoke ndi nzuzu ahụ anya dika ndi Laodisia.

“A na-ekwukwa onodu nke Nzuko-nso nke umuamu nwanji ndi nzuzu nochiri anya ya di ka onodu ndi Laodisia.” Review and Herald, Ogot 19, 1890.

N’ubochi ikpeazu, mgbe Chineke ga-eme ka ogbugba ndu Ya di oheru n’etiti ndi Ya na-edebe iwu Ya, Chineke ga-ekpughe aha oheru nke Onwe Ya, dika O mere mgbe O mere ka ogbugba ndu ahụ di oheru n’oge Mozis. Onodu umu agboghoro-amaghi ihe bu na ha enweghi mmanu, ma onodu ndi Laodisia bu na ha kpuru isi nke ukwu ihu na ha enweghi mmanu. O doro anya na o buru na umu agboghoro-amaghi ihe bu ndi Laodisia, mgbe ahụ umu agboghoro-amamihe bu ndi Filadelfia.

Dee degaara mmuo-ozu nke nzuko di na Filadelfia akwukwo; Ihe ndi a ka onye ahụ di nso na-ekwu, onye ahụ bu eziokwu, onye ahụ ji mkpisi-igodo Devid, onye na-emegehe, o dighikwa onye ga-emechi; onye na-emechi, o dighikwa onye ga-emegehe; Amaara m oru gi nile: lee, edebeworom n’ihu gi onu uzọ mepere emepe, o dighikwa onye nwere ike imechi ya: n’ihi na i nwere ntakiri ike, ma dobe okwu m, ma igonarihi aha m.

Lee, aga m eme ka ndi si n’ulo nzuko nke Setan bia, ndi na-asị na ha bu ndi Juu, ma ha abughi, kama ha na-agma ugha; lee, aga m eme ka ha bia kpo isiala n’ihu ukwu gi, ma mara na ahuru

m gi n'anya. N'ihina i debeworo okwu nke ntachi-obi m, mu onwe m ga-echebekwa gi puo n'oge nke onwunwa ahụ, nke ga-abiakwasị uwa niile, iji nwalee ndi bi n'elu uwa.

Lee, abiam oso oso: jidesie ihe i nwere ike ike, ka mmadu o bula ghara inara gi okpueze gi. Onye meriri emerị, M ga-eme ka o buru ogidi n'ulo nso nke Chineke m, o gaghikwa apu ozo n'ezima oli: M ga-edekwa n'ahu ya aha Chineke m, na aha obodo nke Chineke m, nke bu Jerusalem oheru ahụ, nke si n'eluigwe sitere n'aka Chineke m na-abia ada: M ga-edekwa n'ahu ya aha oheru m. Onye nwere nti, ya nu ihe Mmuo ahụ na-agwa nzuko di iche iche. Mkpughe 3:7-13.

Ndi Filadelfia na-anochi anya nari puku na iri anọ na anọ ahụ, e kwekwara ha nkwa na Chineke ga-ede aha Oheru Ya n'elu ha. Mgbe Onyenwe anyi ga-abanye n'ogbugba ndu ya na nari puku na iri anọ na anọ ahụ, O ga-ewebata aha Oheru nke Onwe Ya. A gwara Abraham site n'aka Onyenwe anyi na O bu Chineke Puru Ime Ihe Niile.

Mgbe Ebram di afọ iri itoolu na itoolu, Onyenwe anyi putara n'ihu Ebram, si ya, Abu m Chineke Puru Ime Ihe Nile; jeghari n'ihu m, burukwa onye zuru oke. Aga m eme ka ogbugba ndu m di n'etiti m na gi, m ga-eme ka i baa uba nke ukwu. Ebram wee daa n'ihu ya: Chineke wee gwa ya okwu, si, Banyere m, lee, ogbugba ndu m dinyere gi, i ga-abukwa nna nke otutu mba. Agaghikwa akpo aha gi ozo Ebram, kama aha gi ga-abu Ebreham; n'ihina emeela m ka i buru nna nke otutu mba. Jenesis 17:1-5.

Mgbe Onyenwe anyi buru uzọ banye n'ogbugba ndu ya na ndi a hoputara n'oge Abraham, O mere ka a mara ya dika Chineke Puru Ime Ihe Niile. Mgbe O gara n'ihu ime ka mmekorita ogbugba ndu ya sie ike n'oge Moses, o bu nke mbu O mere ka a mara ya dika JEHOVAH. Mgbe Jisos biara ime ka ogbugba ndu ahụ guzosie ike n'ebe otutu no ruo otu izu, O webatara aha oheru nke Chineke nke e kwuputala naani otu ugboro n'Agba Ochie, nke onye Babilon kwuru.

Mgbe ahụ, eze Nebukadneza turu n'anya nke ukwu, bilie ngwa ngwa, kwuo okwu, si ndi ndumodu ya, O bughị ndi ikom ato ka anyi tubara n'ime etiti oku ahụ, ebe e kegidere ha? Ha zara, si eze, O bu eziokwu, eze. O zara, si, Lee, ahuru m ndi ikom anọ ka a tohapuru, ka ha na-ejeghari n'etiti oku ahụ, o dighikwa mmeru o bula dakwasiri ha; odidi nke onye nke anọ ahụ dikwa ka Nwa nke Chineke. Daniel 3:24, 25.

O di nnoo mfe igosi na isi nke ato nke Daniel na-akowa iwu Sonde di na United States. N'isi nke ato nke Daniel, Shedrak, Mishak na Abednego na-anochi anya puku nari otu na iri anọ na anọ ahụ. Puku nari otu na iri anọ na anọ ahụ bu ndi na-eme ka ogbugba ndu di oheru maka oge ikpeazu. N'isi nke ato nke Daniel anyi na-ahu ihe atu amuma banyere iwu Sonde na akuko mmiri ozuzo nke ikpeazu. Kraist no, ma ga-anokwa, n'ime oku mkpagbu ya na ndi ya ato kwesiri ntukwasị obi, na-anochi anya o bughị naani puku nari otu na iri anọ na anọ ahụ, kama ozi ndi mmuo ozi ato kwa. N'ime oku ahụ, nke na-anochi anya nsogbu iwu Sonde, e ji otu n'ime aha Ya mara Ya, o bukwa aha nke a gaghi ebute n'akuko ihe mere eme ruo mgbe Kraist biara dika Okpara Chineke. N'ihe atu nke isi nke ato anyi na-ahu ndi na-eme ka ogbugba ndu di oheru na njedebe uwa ka ha na Kraist na-enwe mmekorita n'oge nsogbu ikpeazu ahụ, ma O nwere aha nke mmadu o bula amaghi.

Tupu m akpafu onwe m nke ukwu n'ihe anyi na-atule banyere mgbaputa sitere n'Ijpt dika ihe nnochianya nke iwu ubochi Sonde na United States, o kwesiri ka anyi chetara onwe anyi na tupu nke mbu n'ime oria iri ahụ amalite n'Ijpt, e nwere n'ezie mgbaghari siri ike banyere Ubochi Izuike.

Fero kwuru, Lee, ndi nke ala a abawanyela ugbo a, unu na-emekwa ka ha zuru ike n'ihe arọ ha. N'otu ubochi ahụ Fero nyere ndi na-elekota oru nke ndi ahụ na ndiisi ha iwu, si, Unu agakwaghi enye ndi ahụ ahijia isi eme brik dika na mbu: ka ha jee chikotara onwe ha ahijia. Ma onu ogugu brik ahụ nke ha na-eme na mbu, unu ga-atukwasị ha ya; unu agaghi ebelata ihe obula n'ime ya: n'ihia na ha na-adi umengwu; ya mere ha na-eti mkpu, si, Ka anyi jee churo Chineke anyi aja. Ka e buru oru di arọ kari kwukwasị ndi ikom ahụ, ka ha ruo oru n'ime ya; ka ha ghara ige nti n'okwu efu. Ndi na-elekota oru nke ndi ahụ na ndiisi ha wee puo, gwa ndi ahụ okwu, si, Otu a ka Fero kwuru, Agaghi m enye unu ahijia. Gaanu, chotanụ onwe unu ahijia n'ebe obula unu puru ihu ya: ma a gaghi ebelata ihe obula n'oru unu. Ya mere, a chusasiri ndi ahụ n'ala Ijpt niile ka ha chikota ihe foduru n'oka kama ahijia. Ndi na-elekota oru wee mee ka ha kpoo nku, si, Mezuonu oru unu, oru ubochi unu kwa ubochi, dika mgbe ahijia di. A kpokwara ndiisi umu Izrel, ndi ndi na-elekota oru Fero hoputara ka ha na-achi ha, tie ihe, juo ha, si, Gini mere unu emezughi oru unu n'ime brik unyaahu na taa dika na mbu? Mgbe ahụ ndiisi umu Izrel bira, tikuo Fero, si, Gini mere i ji emeso ndi ohu gi otu a? A naghị enye ndi ohu gi ahijia, ma ha na-asị anyi, Meenu brik: ma, lee, a na-eti ndi ohu gi ihe; ma mmehie ahụ di n'aka ndi nke gi. Ma o kwuru, Unu bu ndi umengwu, ndi umengwu: ya mere unu ji asi, Ka anyi jee churo Onyenwe anyi aja. Ya mere, gaanu ugbo a, ruo oru; n'ihia na a gaghi enye unu ahijia, ma unu ga-ebunye onu ogugu brik ahụ. Ndiisi umu Izrel wee hu na ha no n'onodu ojo, mgbe e kwuchara, Unu agaghi ebelata ihe obula n'ime brik unu nke oru ubochi unu kwa ubochi. Oporu 5:5-19.

Tupu iwu ubochi Sonde ahụ abia, a ga-enwe mkpali na-akawanye njo megide ndi na-edebe Ubochi Izu Ike nke ubochi nke asaa, dika o di tupu oria otiti ndi Ijpt abia. Mosis bu onye ndi Ijpt na ndi Hibru matara dika onye na-akpata nsogbu niile ahụ, dika Ehab boro Elaija ebubo.

O wee ruo, mgbe Ehab huru Ilaija, Ehab siri ya, O bu gi ka onye na-enye Izrel nsogbu? O zara, Asotaghi m Izrel nsogbu; kama o bu gi na ulo nna gi, n'ihia na unu ahapwo iwu nile nke Onyenwe anyi, i wee soro Baalim. 1 Ndi Eze 18:17, 18.

Akuko banyere Mosis na-egosi akuko iwu Sonde, ma akuko banyere Ilaija na-egosikwa akuko iwu Sonde. Ma onu, ma iche, Mosis na Ilaija bu ihe nnochianya. N'oge Mgbanwe Odidi nke Kraist, ha abuo nokoro anya mmadu puku nari otu na iri ano na ano ndi na-anwughi anwu, na ndi na-anwu n'ime Onyenwe anyi. E mere ka Mosis si n'onwu bilie, ma Ilaija anwughi anwu. Ha bukwa amuma abuo ahụ ndi bu ndi na-ata ndi mmadu ahuhu na Mkpughe isi nke iri na otu. A na-anochi otutu eziokwu anya site na Mosis na Ilaija dika ihe nnochianya, anyi nwekwara olileanya ikowa nke ahụ n'oge ozo.

Lezienu, aga m ezitere unu Ilaija onye-amuma tupu obibia nke nnukwu ubochi ahụ di egwu nke Onyenwe anyi: O ga-atugharika obi ndi nna ka ha laghachikwute umu ha, na obi umu ahụ ka ha laghachikwutekwa ndi nna ha; ka m wee ghara ibia tie uwa ihe onu. Malakai 4:5, 6.

Tupu oge e mechibie oge nkwale nke mmadu, “Elaija onye amuma” ga-aputa na ozi puru iche nke na-atughari “obi nke ndi nna n’ebe umu ha no, na obi nke umuaka n’ebe ndi nna ha no.” Ndi amuma niile na-agba ama banyere ogwugwu nke uwa, ha niile kwekorokwa n’etiti onwe ha.

Muo nke ndi amuma dikwa n’okpuru ndi amuma. N’ihi na Chineke abughi onye na-eweta ogha aghara, kama o bu onye udo, dika o di n’uka niile nke ndi nsu. 1 Ndi Korint 14:32, 33.

Ozi nke Ilaija na-abia kpomkwem tupu nnukwu ubochi ahụ di egwu nke Onyenwe anyi; ya mere, o bu otu ozi puru iche ahụ di n’akwukwo Mkpughe nke e ji kowaa dika “Mkpughe nke Jisos Kraist.” Mgbe “oge ahụ di nsu,” ozi puru iche nke Ilaija na-egosi “ndi ohu” Chineke ihe “ga-eme n’oge na-adighi anya.”

Mkpughe nke Jisus Kraist, nke Chineke nyere ya, igosi ndi ohu ya ihe ndi ga-eme ngwa ngwa; o zipurukwa ya ma mee ka a mara ya site n’aka mmuo-ozu ya nye ohu ya Jon: onye gbara ama banyere okwu Chineke, na banyere ama Jisus Kraist, na banyere ihe niile o huru. Ngozi diri onye na-agu ya, na ndi na-anu okwu nile nke amuma a, ma na-edebekwa ihe ndi e dere n’ime ya: n’ihi na oge ahụ adila nsu. Mkpughe 1:1–3.

Riba ama na mgbe Malakai ji Ilaija mee ihe nnochianya, o gunyekwara ntuka kpomkwem n’idebe iwu.

Chetanu iwu Mosis, ohu m, nke m nyere ya n’Horeb maka Izrel niile, ya na ukpuru na ikpe niile. Lee, aga m ezitere unu Ilaija, onye amuma, tupu obibia nke nnukwu na ubochi di egwu nke Onyenwe anyi: O ga-eme ka obi ndi nna laghachikwute umu ha, na obi umu laghachikwutekwa ndi nna ha, ka m ghara ibia tuu uwa ihe onu. Malakai 4:4–6.

Amaokwu ato a bu ndi ikpeazu n’Agba Ochie, ha nwekwara nkwa ikpeazu nke Agba Ochie, tinyere nkwusi-ike n’idebe iwu iri ahụ. E nwere “ngozi” asaa n’akwukwo Mkpughe, nke ikpeazu n’ime ha bu ngozi di n’elu ndi na-edebe iwu iri ahụ.

Abu M Alfa na Omega, mmalite na ogwugwu, onye mbu na onye ikpeazu. Ngozi nadi ndi ahụ na-eme iwu Ya, ka ha wee nwee ikike iri site n’osisi nke ndu, ma site n’onu uzọ ama bata n’obodo ahụ. Mkpughe 22:13, 14.

Nkwa-ikpeazu di n’Agba Ochie na-eme ka anyi mara ka anyi “Cheta” iwu iri ahụ, ma n’ime ime nke a, o na-emesi ike otu iwu ahụ nke gunyere iwu ahụ ka a “cheta” ya.

Chetanu ubochi izuikwe ahụ, ido ya nsu. Ubochi isii ka i ga-arusi oru ike, meekwa oru gi niile: ma ubochi nke asaa bu izuikwe nke Onyenwe anyi bu Chineke gi: n’ime ya i gaghi aru oru o bua, gi onwe gi, ma o bu nwa gi nwoke, ma o bu nwa gi nwanyi, ohu gi nwoke, ma o bu ohu gi nwanyi, ma o bu anu ulo gi, ma o bu obia gi nke no n’ime onu uzọ ama gi: n’ihi na n’ime ubochi isii ka Onyenwe anyi kere eluigwe na uwa, oké osimiri, na ihe niile di n’ime ha, o wee zuo ike n’ubochi nke asaa: ya mere Onyenwe anyi goziri ubochi izuikwe ahụ, doo ya nsu. Opupu 20:8–11.

Nkwa ikpeazu di n’ime Agba Ochie na Agba Oheru abuo ahụ na-eme ka iwu nile nke Chineke puta ihe, n’uzo puru iche na-elekwasị anya n’Ubochi-Izu-ike nke ubochi nke asaa. Malakai na-ekwu ka

e “cheta,” ma Jón na-eme ka anyị mara na a goziri gi agozi ma o buru na i na-eme otu ahụ. Ụbọchị-Izu-ike nke ụbọchị nke asaa na-eme emume ncheta nke okike Chineke na ike ya nke okike. Ụbọchị-Izu-ike ahụ na-aghokwa isi okwu esemokwu n'ụbọchị ikpeazu nke akuko uwa. Mgbe Jón na-edeko “ngozi” nke di n'elu ndi na-eme iwu ya, o bu naani ideko ihe Jisos, Alfa na Omega, mmalite na ogwugwu, onye mbu na onye ikpeazu kwusara. Ya mere, nkwa ikpeazu nke Agba Ohuru metutara Ụbọchị-Izu-ike nke ụbọchị nke asaa, nakwa agwa nke ibu Chineke nke na-eji mmalite akwa ogwugwu.

Eziokwu mbu a kporo aha na Jenesis, nke putara mmalite, na-akowaputa Onye Okike, ihe e kere eke, ma na-etinye nlebara anya puru iche n'Ụbọchị Izuike. Mgbe e were ha onu, ahiri n'elu ahiri, mmalite nke Agba Ochie na njedebe nke ma Agba Ochie ma Agba Ohuru na-emesi ike na Chineke bu Onye Okike, Iwu Iri ahụ, iwu nke Ụbọchị Izuike, nakwa na Jizos bu mmalite na njedebe.

Malaiji ji Ilaija, bu onye amuma, dika akara ngosi n'ime nkwa ikpeazu nke Agba Ochie, ma o bukwa ya bu onye amuma nke guzoro megide Jezebel na Ehab. Akwukwo Mkpughe na-eji Jezebel dika akara ngosi nke ochichi papacy, ma jiri ndi eze iri dika akara ngosi nke Mba Uwa Di n'Otu. Mgba Ilaija na Ehab na Jezebel na-anochi anya mgba nke ndi otu nari na iri ano na ano puku ahụ na Mba Uwa Di n'Otu, nke United States na-enye ike ma papacy na-eduzi. Di ka eze nke agburu iri nke ugwu Izrel, Ehab nochiri anya ike ochichi n'elu agburu iri ahụ; ya mere, o ghoro udi na-anochi anya United States (Ehab) na-enye Mba Uwa Di n'Otu ike (agburu iri ma o bu ndi eze iri di na Mkpughe iri na asaa) ka o ruo mkpagbu nke ndi na-edebe ubochi izu ike n'ihhi Papacy (Jezebel). Mgbe Malaiji ji Ilaija nochite anya ozi nke na-abia tupu nnukwu ubochi ahụ di egwu nke Onyenwe anyi, Ilaija na-anochi anya ndi nke Rome nke oge a (dragon ahụ, anu ohia ahụ, na onye amuma ugha ahụ) na-akpagbu, dika Jezebel si kpagbuo ya afọ atọ na okara. Ikwusi ike n'ihe gbasara ubochi izu ike site n'iji okwu ahụ bu “cheta” na Malaiji 4:4 na-etinye ogbaaghara iwu ubochi Sonda n'ime onodu amuma nke Malaiji gosiri.

A ghaghi igbakwunye otutu ihe ozo n'itule eziokwu ndi a na-ebute site n'itunyere mmalite nke Agba Ochie na njedebe nke Agba Ochie, ma mesia tunyere mmalite nke Akwukwo Nso na njedebe nke Akwukwo Nso. N'ime Jenesis anyi nwere Onye Okike, okike, na Sabbath nke na-echeta okike ahụ. N'ime Malakai anyi nwere iwu Sabbath nke a kwara dika isi okwu nsogbu nke na-eduga na mmechi nke oge nnwale mmadu na orja ikpeazu asaa, ma o bu, dika Malakai si kporo ya, “ubochi ukwu ahụ na nke di egwu nke Onyenwe anyi.” Ilaija na-anochite anya ndi Chineke na-eweta ozi mmuo ozi nke atọ nye uwa na-anwu anwu.

“Taa, n'ime mmuo na ike nke Ilaija na nke Jón Baptist, ndi ozi ndi Chineke hoputara na-adọ uche nke uwa e kenyere ikpe aka na nti gbasara ihe omume ndi di oké njo nke ga-eme n'oge na-adighi anya n'ihe metutara awa ikpeazu nke oge ebere na mputa nke Kraist Jizos dika Eze nke ndi eze na Onyenwe nke ndi onyenwe.” Prophets and Kings, 715, 716.

Mbido nke Akwukwo Nso, nke bukwa mbido nke Agba Ochie, na-akowa otu akuko ahụ nke bukwa ogwugwu nke Agba abuo ahụ, ma mbido na ogwugwu nke o bu na nwere eziokwu nke ya nke o na-emesi ike ma na-atunye n'ozu ahụ. N'akwukwo Jenesis, isi ihe a na-elekwasị anya bu oru di iche iche nke Chineke; n'akwukwo Malakai, isi ihe a na-elekwasị anya bu ozi ahụ nke na-adọ

aka ná ntị banyere nsogbu na-abịa. Ọgwụgwụ nke Mkpughe na-akọwa Alfa na Omega. N'akwụkwọ mbụ nke Agba Ọhụrụ, anyị na-agụ ihe ndị a.

Akwụkwọ nke ọmụmụ nke Jizọs Kraịst, nwa Devid, nwa Ebreham.

Ebreham mụrụ Aizik; Aizik amụkwara Jekọb; Jekọb amụkwara Judas na ụmụnne ya ndị ikom; Judas amụkwara Fares na Zara site n'aka Tamaa; Fares amụkwara Esrom; Esrom amụkwara Aram; Aram amụkwara Aminadab; Aminadab amụkwara Naason; Naason amụkwara Salmon; Salmon amụkwara Boaz site n'aka Rehab; Boaz amụkwara Obed site n'aka Rut; Obed amụkwara Jesi; Jesi amụkwara Devid bụ eze; Devid bụ eze amụkwara Solomọn site n'aka nwanyị ahụ bụ nwunye Uraja; Solomọn amụkwara Rehoboam; Rehoboam amụkwara Abia; Abia amụkwara Eza; Eza amụkwara Jehoshafat; Jehoshafat amụkwara Joram; Joram amụkwara Ozaja; Ozaja amụkwara Jotam; Jotam amụkwara Ehaz; Ehaz amụkwara Hezekaja; Hezekaja amụkwara Manase; Manase amụkwara Emon; Emon amụkwara Josaja; Josaja amụkwara Jekonaia na ụmụnne ya ndị ikom, n'oge a na-ebuga ha n'agha laa Babilon: Ma mgbe a kpogara ha Babilon, Jekonaia amụkwara Salatiel; Salatiel amụkwara Zorobabel; Zorobabel amụkwara Abiud; Abiud amụkwara Eliakim; Eliakim amụkwara Azor; Azor amụkwara Zadok; Zadok amụkwara Akim; Akim amụkwara Eliud; Eliud amụkwara Eleaza; Eleaza amụkwara Matan; Matan amụkwara Jekọb; Jekọb amụkwara Josef, di Meri, onye sitere n'aka ya mụọ Jisọs, onye a na-akpọ Kraịst.

Ya mere, agbụrụ niile site n'Abraham ruo Devid bụ ọgbọ iri na anọ; ma site na Devid ruo n'ila n'agha a kugara na Babilon bụ ọgbọ iri na anọ; ma site n'ila n'agha a kugara na Babilon ruo Kraịst bụ ọgbọ iri na anọ.

Ma amụma nke ọmụmụ Jisọs Kraịst dị otu a: Mgbe e kwere nne ya, Meri, nkwa n'alụmdi na nwunye na Josef, tupu ha ebikọ ọnụ, a hụrụ na o ji ime site n'aka Mmụọ Nsọ. Josef, di ya, ebe ọ bụ nwoke ezi omume, ma n'achoghị ime ya ihe ihere n'ihu ọha, kpebiri ichụpụ ya na nzuzo. Ma ka ọ nọ na-atugharị ihe ndị a n'obi ya, lee, mmụọ ozi nke Onyenwe anyị putara ihè nye ya ná nrọ, si, Josef, nwa Devid, atula egwu ikporo Meri nwunye gi; n'ihina ihe a tūrụ ime n'ime ya sitere n'aka Mmụọ Nsọ.

Ọ ga-amụtakwa nwa nwoke, ị ga-akpọkwa aha Ya JIZOS; n'ihina Ọ ga-azoputa ndị Ya n'ime mmehie ha. Ma emere ihe ndị a niile ka e wee mezuo ihe Onyenwe anyị kwuru site n'ọnụ onye-amụma, si, Lee, nwa agboghọ na-amaghị nwoke ga-atūrụ ime, mụkwa nwa nwoke, ha ga-akpọkwa aha Ya Emanuel, nke a sughariri putara, Chineke nonyere anyị. Mgbe ahụ Josef, ebe o sitere n'ura bilie, mere dika mmụọ-ozii nke Onyenwe anyị nyere ya iwu, wee kpọọ nwunye ya laa n'ulo ya. Ma ọ maghị ya ruo mgbe ọ mụtara nwa ya nwoke mbụ; o wee kpọọ aha Ya JIZOS. Matiu 1:1–25.

Mbido nke Agba Ọhụrụ kwekoro na mbido na njedebe nke Agba Ochie nakwa na njedebe nke Agba Ọhụrụ, n'ihina ọ na-emesi ike ike okike nke Chineke; n'ihina ike Kraịst jiri kee ihe niile n'ime ubochi isii bụ otu ike ahụ ka Ọ na-eji “zoputa ndị ya n'aka mmehie ha.” Okwu ahụ bụ Immanuel, dika akukụ Akwụkwọ Nsọ a siri kpọọ ya site n'ihina e dere n'akwụkwọ Aịsaja, putara “Chineke nonyere anyị.” Ọ na-ebi n'ime ndị Ya site n'ijikota idichi ya bụ Chineke na mmadu anyi, nke a bukwa kpomkwem njikota ahụ O mezuru mgbe e mere ka Ọ buru anụ ahụ n'ime Meri.

“O dighi ihe o bula na-erughi nrubeisi zuru oke puru iru ogo ihe Chineke chorọ. O hapughi ihe ndi O na-achọ ka ha buru ihe na-edoghi anya. O dighi ihe o bula ka O nyere n’iwu nke na-adighi mkpa iji mee ka mmadu bia n’ime nkwekorita na Ya. Anyi ga-egosi ndi mmehie ezi ihe nlereanya Ya nke agwa, ma duru ha gakwuru Kraist, onye amara Ya naani ka e si erute ihe nlereanya a.

“Onye Nzoputa were n’ahu Ya adighi ike nile nke mmadu ma bie ndu na-enweghi mmehie, ka umu mmadu ghara itu egwu na n’ihi adighi ike nke odidi mmadu ha apughi imeri. Kraist bjara ime ka anyi buru ‘ndi okè n’odidi nke Chineke,’ ndu Ya na-ekwusakwa na mmadu, mgbe e jikotara ya na idi nsọ nke Chineke, anaghi emehie.” Ministry of Healing, 180.

Mbido nke Agba Oheru na-akowa ebe, oge na ihe mere Jisos ji were n’ahu Ya odidi mmadu anyi. O mere nke a iji gosi na ike mmadu ejikotara na ike nke Chineke adighi emehie. Mmehie bu imebi iwu, nke Malakai kwuru na anyi ga-“echeta.” Jon na-eme ka anyi mara na ndi na-edebe iwu, ya mere ndi na-adighi emehie, puru isi n’onu uzọ eluigwe banye. Matiu na-akowa na onye mmehie puru imeri mmehie, dika Kraist meriri. Mgbe anyi nwere Kraist n’ime anyi, (olileanya nke ebube) anyi nwere ike okike ahụ nke kere eluigwe na uwa n’ime anyi. E nyere ohere a site n’aka Kraist mgbe O horo ibanye n’ezinulo mmadu, ma burukwa ruo mgbe ebighi ebi o bughu naani Okpara Chineke kama kwa Okpara nke mmadu.

E mepere ndi Chineke ozi puru iche nke eziokwu e meghere n’akwukwo Mkpughe tupu mmechi oge amara mmadu. Ozi puru iche ahụ bukwa “ozi Ilaija” nke Malakai, nke a na-ekwusa tupu “ubochi ukwu na nke di egwu nke Onyenwe anyi.”

Ná mmalite nke Agba abuo ahụ, nakwa na njedebe nke Agba Oheru, a kowara ufodu agwa puru iche nke Chineke. N’akwukwo Jenesi, O bu Onye Okike, ma na njedebe nke Mkpughe, O bu Alfa na Omega. Ná mmalite nke Agba Oheru, O ghorọ Nwa nke mmadu. Ma na njedebe nke Agba Ochie, anyi na-ahu ukpuru ahụ nke onye-ozu Ilaija ji aruzu ozi ahụ o ga-ekwusa, dika itughari obi nke ndi nna nye umu ha, na nke umu ha nye ndi nna ha.

Ukpuru amuma nke Ilaija na-etinye n’oru iji weputa ozi ido aka na nti ya bu nnoo ihe e nyere Jon iwu ka o mee n’Akpughe. Ilaija “ga-atughari obi nke ndi nna n’ebe umu ha no, na obi nke umu ha n’ebe ndi nna ha no,” a gwakwara Jon ka o dee ihe ndi di mgbe ahụ, ma n’ime ime nke a, o ga-edekwa n’otu oge ahụ ihe ndi ga-abia. E ji Jon gosi otu ukpuru nke alfa na omega si aru oru n’Okwu amuma, Ilaija ga-ewukwa ozi ya n’elu otu ukpuru ahụ. Mgbe anyi tunyere mmalite nke Akwukwo Nso na njedebe nke Akwukwo Nso, anyi na-atunyere Ochie na Oheru. Nna bu mmalite nke nwa ya, nwa ahụ bukwa njedebe nke nna ya. Otu nari puku iri anọ na anọ bu ogbo ikpezu nke umu Abraham, akuko ihe mere eme nke Chineke ji banye n’ogbugba ndu ya na Abraham na-anochi anya akuko ihe mere eme mgbe Chineke ga-emeghari ogbugba ndu ahụ na otu nari puku iri anọ na anọ.

Ya mere, o bu nke okwukwe, ka o wee buru nke amara; ka e wee mee ka nkwa ahụ guzosie ike nye mkpuru niile; o bughu naani nye nke sitere n’iwu, kama kwa nye nke sitere n’okwukwe Abraham; onye bu nna anyi niile. Ndi Rom 4:16.

Ozi nke Ilaia na-anochi anya ukpuru nke alfa na omega, n'ihu na ndi nna bu alfa, umuaka bukwu omega. Ozi Ilaia ga-eme ka obi ndi nna laghachikwute umuaka. Kraist kwara Jon Baptist dika Ilaia, Ellen White kwakwara William Miller dika ma Ilaia ma Jon Baptist. E gosiputara ozi nke ndi ikom nnochichi anya a niile dika ime ka obi ndi nna laghachikwute umuaka, na nke umuaka laghachikwutekwa ndi nna. Oru ahụ na-anochi anya mmetuta nke ozi ahụ n'ime ime ka obi mmadu laghachikwute Nna ha nke eluigwe, ma o putara kariya nke ahụ, n'ihu na o bu ihe nnochianya nke oru ahụ. N'amuma Akwukwo Nso, ihe nnochianya nwere ihe kariyi otu ihe ha putara, a ghaghikwa imata ha site n'odinaya ha.

“Gini mere Jon Baptist ji buru onye ukwu? O mechiri uche ya n'ihu nnukwu ngwugwu odinala ndi nkuzi nke mba ndi Juu wetaara, ma meghee ya n'ihu amamihe nke si n'elu abia. Tupu amuo ya, Mmuo Nso gbara akaebe banyere Jon: 'N'ihu na o ga-adi ukwu n'anya Onyenwe anyi, o gaghị anukwa mmanya ma o bu ihe onunu na-egbu egbu; a ga-ejuputakwa ya na Mmuo Nso... Otutu n'ime umu Izrel ka o ga-eme ka ha laghachikwute Onyenwe anyi Chineke ha. O ga-ebukwa uzọ n'ihu Ya n'ime mmuo na ike Elaija, iji mee ka obi ndi nna laghachikwute umu ha, na ndi na-erubeghi isi laghachikwute amamihe nke ndi ezi omume; iji kwadebe ndi mmadu e kwadebere nye Onyenwe anyi.' Luke 1:15–17.” Counsels to Parents, Teachers and Students, 445.

E haziri ozi a ka ndi horo ige nti wee chigharia obi ha n'ebe Nna nke Eluigwe no, ma ukpuru amuma bu isi a ga-eji ebufe ozi ido aka na nti ahụ ga-abu na Kraist bu Alfa na Omega, onye mbu na onye ikpezu, mmalite na ogwugwu. Ozi Ilaia dabeere n'ikwa Okwu amuma nke Chineke n'echiche na Jisos Kraist bu Okwu Chineke, na iwu ndi na-achikwa Akwukwo Nso bukwu agwa nke agwa Ya.

“Iwu Chineke di nso dika Chineke n'onwe Ya di. O bu mkpughe nke uche Ya, ihe e deputara nke agwa Ya, ngosiputa nke ihunanya na amamihe nke eluigwe. Nkwekorita nke ihe e kere eke na-adabere n'ikoranu zuru oke nke ihe niile di ndu na ndi na-adighi ndu, nke ihe niile, na iwu nke Onye Okike. Chineke eweputala iwu maka ichi achi, o bughị naani nke ihe ndi di ndu, kama nke oru niile nke okike. Ihe niile di n'okpuru iwu ndi a kara aka, ndi a na-apughị ileghara anya. Ma ebe ihe niile di n'okike na-achikwa site n'iwu nke okike, mmadu naani ya, n'ihu niile bi n'uwa, ka a na-aza ajuju n'okpuru iwu omume oma. Nye mmadu, bu oru okike kacha elu, Chineke enyewo ike ighota ihe O choro, imata ezi omume na ebere nke iwu Ya, na ihe ndi di nso iwu ahụ na-ario n'aka ya; a na-achikwa n'aka mmadu nrubeisi na-adighi ama jijiji.” Patriarchs and Prophets, 53.

Ihe niile (nke a ga-agunyekwa Baibul, n'ihu na Baibul bu ihe, ma o buru na o bu ihe, mgbe ahụ o bu akuku nke ihe niile) no n'okpuru iwu ndi kwuru onwe ha. Baibul nwere iwu ma o bu ukpuru ndi kwuru onwe ha nke na-achikwa nkwa ziri ezi ya. Otu n'ime ukpuru ndi ahụ bu na Baibul na-ejikota ogwugwu nke ihe na mmalite nke ihe ahụ. Jisos bu Okwu Chineke, ma O bu onye mbu na onye ikpezu, nke a bukwu “iwu kwuru onwe ya” na agwa nke agwa Ya.

Anyi jiri mmeghe a banyere Ilaia gosi na mmalite na ogwugwu nke ma Agba Ochie ma Agba Ohuru kwero. Ogwugwu nke Akwukwo Nso, nke bukwu ogwugwu nke akwukwo Mkpughe, kwekorokwa na mmalite nke Mkpughe. Ndi ama ise banyere otu eziokwu ndi a, dabere n'ukpuru

ahụ nke bụ otu n'ime agwa Chineke, na Okwu Chineke na-egosi mgbe niile ọgwụgwụ ihe ọ bụla site na mmalite nke ihe ahụ. Eziokwu a bụ akụkụ nke ihe ọ pụtara na Jisọs Kraịst bụ Alfa na Omega.

“E kpugheere Jọn, onyeozu ahụ, ihe omume nke miri emi ma na-akpali akpali nke ukwu banyere ahụmịhe nke nzukọ Kraịst n'agwaetiti Patmos. E gosiri ya isiokwu ndị na-adọrọ mmasị nke ukwu ma burukwa ndị dị oke mkpa n'udị ihe oyiyi na akara, ka ndị nke Chineke wee nwee nghọta banyere ihe ize ndụ na ọgụ ndị dị n'ihu ha. E kpugheere Jọn akụkọ ihe mere eme nke ụwa Ndị Kraịst ruo n'isi njedebe nke oge. N'ido anya dị ukwu ọ hụrụ ọnođụ, ihe ize ndụ, ọgụ, na nzoputa ikpeazu nke ndị nke Chineke. Ọ dekorọ ozi mmechi ahụ nke ga-eme ka owuwe ihe ubi nke ụwa chara acha, ma ọ bụ dika ụkwù a ga-achikọta n'ulo nchekwa nke eluigwe, ma ọ bụ dika ajikọta nkụ maka oku nke ubochi ikpeazu.”

“N'ohu, Jọn hụrụ mkpagbu ndị ndị nke Chineke ga-ata n'ihu eziokwu ahụ. Ọ hụrụ iguzosi ike ha n'enweghi nkwasị n'irube isi n'ihu Chineke nyere n'iwu, n'ihu ike mmegbu ndị choro imanye ha ka ha nupụ isi, ọ hukwara mmeri ikpeazu ha n'elu anụ ohia ahụ na oyiyi ya.

“N'okpuru ihe nnochianya nke nnukwu agwo uhie, anụ ohia yiri agụ, na anụ ohia nwere mpi dika nke nwa aturu, e gosiri Jọn ochichi ụwa ndị ahụ nke ga-etinye onwe ha n'uzo puru iche n'izopia iwu Chineke na n'ikpagbu ndi Ya. Agha ahụ na-aga n'ihu ruo na njedebe nke oge. E gosiri na ndi Chineke, ndi e ji nwanyi di nsọ na umu ya nochianya, di nnoo nta n'onuogu. N'ubochi ikpeazu, naani ndi foduru ka ka no. Banyere ndi a ka Jon kwuru na ha bu ndi 'na-edebe iwu Chineke, ma nwee ama Jisos Kraist.”

“N'uzo nke ikpere arusi, ma mesia n'uzo nke Okwa Papacy, Setan gosiputara ike ya ruo otutu nari afọ n'igbalị ihichapu ndi akaebe Chineke kwesiri ntukwasị obi n'elu ụwa. Ndị ikpere arusi na ndi papist bu otu mmuo dragon ahụ ka kpaliri. Ha di iche naani n'otu ihe a, na Papacy, ebe ọ na-eme ka a ga-asị na ọ na-ejere Chineke ozi, bu onye iro kasị di ize ndu ma kasị obi ojoo. Site n'oru Romanism, Setan mere ka ụwa buru onye o jidere n'agha. E chubara uka Chineke nke na-ekwuputa okwukwe ya n'ime ahiri nke aghugho a, ma ruo ihe kariiri otu puku afọ ndi Chineke tara ahuhu n'okpuru iwe dragon ahụ. Ma mgbe a napuru Papacy ike ya, wee mee ka ọ kwusi mkpagbu, Jon huru ike ohuru ka ọ na-ebili iji kwughachi olu dragon ahụ, ma gaa n'ihu n'oru ahụ ahụ nke obi ojoo na nke nkwalu megide Chineke. Ike a, nke bu nke ikpeazu ga-ebuso uka na iwu Chineke agha, e jiri anu ohia nke nwere mpi abuo di ka nwa aturu kpoo ihe nnochianya ya. Anu ohia ndi bu ya uzo siri n'oke osimiri bilie, ma nke a si n'ala puta, na-anochite anya ibili nwayoo nke mba ahụ e ji ya kpoo ihe nnochianya. 'Mpi abuo di ka nwa aturu' na-anochi anya nke oma agwa ochichi United States, dika e si gosi ya n'usoro ukuru ya abuo bu isi, Republicanism na Protestantism. Ukuru ndi a bu ihe nzuzo nke ike anyi na oganihu anyi dika mba. Ndi mbu chotara ebe mgbaba n'akuku osimiri America nuriri onu na ha erutela mba nke nweere onwe ya puo n'aka nkwalu mpako nke popery na ochichi ike nke ichi eze. Ha kpebiri iguzobe ochichi n'elu ntala sara mbara nke nnwere onwe nke obodo na nke okpukpe.”

“Ma nchoputa siri ike nke mkpisi-ese amuma ahụ na-ekpughe mgbanwe n'odidi udo a. Anu ohia ahụ nke nwere mpi di ka nke nwa aturu na-ekwu okwu n'olu nke dragon, ma 'na-eme kwa ike nile nke anu ohia mbu ahụ n'ihu ya.' Amuma ahụ na-ekwuputa na ọ ga-agwa ndi bi n'elu

ụwa ka ha meere anụ ọhịa ahụ oyiyi, nakwa na ‘ọ na-eme ka mmadụ niile, ma ndị nta ma ndị ukwu, ndị ọgaranya na ndị ọgbenye, ndị nwere onwe ha na ndị ohu, nata akara n’aka nri ha, ma ọ bụ n’egedege ihu ha; ka ọ ghara ịdị onye ọbụla puru ịzu ma ọ bụ ree, ma e wezuga onye ahụ nwere akara ahụ, ma ọ bụ aha anụ ọhịa ahụ, ma ọ bụ ọnu ọgugu aha ya.’ N’uzọ dị otu a, Protestantism na-eso nzọkwụ nke Papacy.”

“N’oge a ka a na-ahụ mmụọ ozi nke atọ ka ọ na-efe n’etiti eluigwe, na-ekwuputa, si: ‘Ọ bụrụ na onye ọ bụla akpọọ anụ ọhịa ahụ na onyinyo ya isiala, ma nata akara ya n’egedege ihu ya, ma ọ bụ n’aka ya, onye ahụ ga-anụkwa mmanya nke iwe Chineke, nke a wusara n’enweghị ngwakọta n’ime iko nke ọnuma Ya.’ ‘Ndị a ka ndị na-edebe iwu Chineke na okwukwe Jisọs nọ.’ N’ime ọdịiche putara ihè megide ụwa ka ịgwè nta ahụ guzo, ndị na-agaghị esi n’ikwado ha nye Chineke wezuga onwe ha. Ndị a bụ ndị Aizaya kwuru banyere ha dị ka ndị na-aruzi ebe mgbawa e mere n’iwu Chineke, ndị na-ewughachi ebe ndị togboworo n’iyi kemgbe ochie, na-ebulikwa ntọala nke ọtụtụ ọgbo.”

“Idọ aka ná ntị kacha dị nsọ na iyi egwu kacha njo e kuziiri ndị mmadụ anwụ anwụ bụ nke dị n’ozu mmụọ ozi nke atọ. Mmehie ahụ nke na-akpọda iwe Chineke nke na-enweghị ngwakọta ebere ga-aburiri nke agwa ya kacha njo. A ga-ahapụ ụwa n’ochichiri banyere ụdị mmehie a?—N’ezie mba. Chineke adighi emeso ihe ndị O kere eke ya otu a. Iwe Ya adighi abiakwasi mmehie ndị e mere n’amaghị ama. Tupu a kpobata ikpe Ya n’elu ụwa, a ghaghị iweta ihè gbasara mmehie a n’ihu ụwa, ka mmadụ wee mara ihe kpatara a ga-eji wetara ikpe ndị a, ma nwee ohere ịgbanari ha.

“Ozi a nke nwere idọ aka ná ntị a bụ nke ikpezụ a ga-ekwusa tupu mkpughe nke Nwa nke mmadụ. Ihe iriba ama ndị Ya Onwe Ya nyere na-ekwuputa na ọbibiya Ya adila nso n’aka. Ozi nke mmụọ ozi nke atọ adiwo na-ada ihe foro nke nta ka ọ bụrụ afọ iri anọ. N’ihe gbasara nnukwu ọgụ ahụ, e meputawo ịgwè mmadụ abụọ: ndị ahụ ‘na-efe anụ ọhịa ahụ na onyinyo ya ofufe,’ ma na-anata akara ya, na ndị ahụ na-anata ‘akara nke Chineke dị ndụ,’ ndị nwere aha Nna ahụ e dere n’egedege ihu ha. Nke a abughị akara a na-ahụ anya. Oge eruola mgbe ndị niile nwere mmasi n’nzọputa mkpuru obi ha ga-eji ịdị uchu na n’otuto dị nsọ juo, Gini bụ akara nke Chineke? Gini kwa bụ akara nke anụ ọhịa ahụ? Olee otú anyị ga-esi zere inata ya?”

“Akara Chineke, ihe àmà ma ọ bụ ihe nnochianya nke ikike Ya, dị n’iwu nke anọ. Nke a bụ naanị ụkpuru n’ime Iwu Iri ahụ nke na-egosi Chineke dị ka Onye Okike nke eluigwe na ụwa, ma na-ekwapu n’uzọ doro anya ezi Chineke n’aka chi ụgha niile. N’ime Akwukwo Nso nile, a na-akpọ eziokwu nke ike okike Chineke dika ihe àmà na Ọ kariri chi ndị ogo mmụọ niile.”

“E hiwere Izu-ike nke iwu nke anọ nyere n’iwu iji cheta ọrụ nke okike, ya bụ, ka e wee na-edobe uche mmadụ mgbe niile ka ọ na-elekwasị anya n’ezi Chineke dị ndụ. Ọ bụrụ na a na-edebe Izu-ike mgbe niile, agaghị enwe onye na-ekpere arusi, ma ọ bụ onye na-agonari ịdị adi Chineke, ma ọ bụ onye na-ekweghị ekwe. Idebe ubochi nsọ nke Chineke n’uzọ dị nsọ gaara edu uche mmadụ gaa n’ebe Onye Okike ha nọ. Ihe ndị dị n’okike gaara eme ka ha cheta Ya, ha gaara burukwa ndị àmà nke ike Ya na ihunanya Ya. Izu-ike nke iwu nke anọ bụ akara nke Chineke dị ndụ. Ọ na-egosi Chineke dika Onye Okike, ọ bukwa ihe iriba ama nke ikike Ya ziri ezi n’ebe ihe ndị dị ndụ O kere eke nọ.”

“Gịnikwa, mgbe ahụ, bụ akara nke anụ ọhịa ahụ, ma ọ bụrụ na ọ bughị sabbath ụgha ahụ nke ụwa anabatala n’ọnọdụ nke ezi Sabbath?”

“Ikwuputa amụma ahụ na Popu ga-ebuli onwe ya elu karịa ihe niile a na-akpọ Chineke, ma ọ bụ nke a na-efe ofufe, emezuwo n’uzọ putara ihè n’igbanwe ụbọchị izu ike site n’ụbọchị nke asaa gaa n’ụbọchị mbụ nke izu. N’ebe ọ bụla a na-asọpuru izu ike nke Popu karịa izu ike nke Chineke, n’ebe ahụ ka a na-ebuli nwoke nke mmehie elu karịa Onye Okike nke eluigwe na ụwa.

“Ndị na-ekwusi ike na Kraịst gbanwere Ụbọchị Izuike na-emegide okwu nke Ya n’onwe Ya ozugbo. N’Okwuchukwu Ya n’Ugwu, O kwuputara: ‘Unu echela na abịara m ibibi iwu, ma ọ bụ ndị amụma; abịaghị m ibibi, kama imezu. N’ihi na n’ezie asị m unu, ruo mgbe eluigwe na ụwa ga-agabiga, ọbuna otu mkpuru edemede nta ma ọ bụ otu ntakiri akara agaghị agabiga n’iwu ma ọli, ruo mgbe ihe niile ga-emezu. Ya mere, onye ọbụla ga-emebi otu n’ime iwu ndị a kacha nta, ma kuziere mmadụ otu a, a ga-akpọ ya onye kacha nta n’alaeze eluigwe; ma onye ọbụla ga-eme ha ma kuzie ha, a ga-akpọ onye ahụ nnukwu n’alaeze eluigwe.’”

“Ndị Rom Katolik na-ekweta na ọ bụ chọọchị ha mere mgbanwe nke Ụbọchị Izuike, ha na-ezo aka kpomkwem na mgbanwe a dika ihe àmà nke ikike kachasi elu nke chọọchị a. Ha na-ekwuputa na site n’idebe ụbọchị mbụ nke izu dī ka Ụbọchị Izuike, ndị Protestant na-amata ike ya ime iwu n’ihe ndị dī nsọ. Chọọchị Rom ahapughị nkwuputa ya na ọ naghị ada n’ihe ọ na-ekwuputa, ma mgbe ụwa na chọọchị ndị Protestant nabatara ụbọchị izuike ụgha nke o kere, ha n’ezie na-anabata nkwuputa ya. Ha puru ikwu maka ikike nke ndiozi na ndi nna mbu nke chọọchị iji chebe mgbanwe a, ma a na-ahụ aghughọ dī n’echiche ha n’uzọ dī mfe. Onye Papist nwere ọgụgụ isi zuru ezuru ihu na ndi Protestant na-eduhie onwe ha, na-emechi anya ha n’uzọ afọ ofufo n’eziokwu dī n’okwu a. Ka iwu ụbọchị Sọnde na-enweta nkwado kari, ọ na-anuri ọnu, na-enwe ntukwasị obi na n’ikpeazu ọ ga-eweta ụwa Protestant dum n’okpuru ọkọloto Rom.” Signs of the Times, November 1, 1899.